

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи юридичної-клінічної практики»

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	«Право»
Факультет	юридичний
Кафедра	кафедра кримінально-правових та адміністративно-правових дисциплін
Семестр	4
Кількість кредитів	4
Мова викладання	українська
Викладач	к.ф.н., доцент Хмара М.В.
Контактна інформація	khmara.mila@megu.edu.ua

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Клінічна юридична освіта є інтерактивним методом навчання студентів-юристів правовим навичкам, які необхідні їм для того, щоб стати компетентними, свідомими та етичними юристами. Значення цієї дисципліни – навчити практичним умінням і професійній відповідальності студентів-юристів. У межах навчальної дисципліни розглядаються питання історії виникнення та розвитку юридичних клінік, поняття, мета та завдання юридичних клінік в Україні, принципи та методи їх діяльності. Значна увага приділяється висвітленню організаційно-правових форм юридичних клінік України, визначенню їх правового статусу, структури та організації роботи, діловодства та документування.</p>
Мета та цілі	<p>Метою: є розгляд теоретико-методологічних основ юридичної практики, що застосовується в діяльності юридичних клінік України, підготовка та навчання студентів у дусі дотримання й поваги до принципів верховенства права, справедливості і людської гідності. Також набуття студентами практичних навиків у виявленні юридичних фактів та їх формалізації у вигляді процесуальних доказів, складанні юридичних документів, наданні юридичних консультацій клієнтам шляхом їхнього консультування та вчинення певних юридично значимих дій на їхню користь на безоплатній основі.</p>

Результати навчання	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен володіти такими програмними результатами навчання: давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю, складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.</p>
Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми	<p>Soft skills (соціально-психологічні аспекти професійної компетентності): здатність аналізувати та оцінювати, інтерпретувати; здатність логічно мислити, креативно діяти; планувати та управляти часом, презентувати себе і свою позицію; діяти відповідально.</p>
Пререквізити	<p>Соціальний захист в умовах воєнного та надзвичайного стану, Основи наукових досліджень та академічна доброчесність, Цивільне право.</p>

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
Тема 1. Загальні положення про юридичну діяльність та юридичні клініки.	<p>Поняття юридичної діяльності. Поняття та ознаки юридичної практики. Поняття та види правової допомоги. Безоплатна первинна правова допомога. Безоплатна вторинна правова допомога. Поняття правових послуг. Юридична клінічна освіта. Історія юридичної клінічної освіти та передумови її виникнення. Поняття та сутність юридичної клініки. Завдання юридичної клінічної освіти (юридичної клініки). Принципи діяльності юридичної клініки. Юридичні клініки України та інших держав. Організаційно-правові форми та структура юридичних клінік України. Сучасні тенденції розвитку юридичної клінічної освіти в Україні. Створення юридичної клініки, визначення її правового статусу, структура та організація роботи. Стандарти юридичної клінічної освіти юридичних клінік України.</p>	<p>Анотація матеріалу, практичні завдання</p>
Тема 2. Організаційні, правові та управлінські елементи юридичної клініки	<p>Сутність теорії організації щодо функціонування юридичної клініки. Закономірності застосування організаційних структур до юридичних клінік. Менеджмент персоналу юридичної клініки. Управління якістю в роботі юридичної клініки. Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність юридичних клінік в Україні. Поняття установчих документів у юридичній клініці.</p>	<p>Практичні завдання</p>

<p>Тема 3. Професійна етика і корпоративна культура в діяльності юридичної клініки</p>	<p>Професійна етика юриста. Типи моральних взаємин між людьми - професійна етика (мораль). Поняття, основні принципи етичної поведінки. Підстави виникнення і призначення професійної етики юриста, її сутність. Етичні принципи діяльності юридичних клінік. Етичні правила поведінки студента при консультуванні клієнта та складанні процесуальних документів. Етика поведінки студента-консультанта при представництві інтересів клієнта у судовому процесі. Професійна культура. Корпоративна етика. Професійний дрес-код. Професійна етика адвокатської діяльності. Кодекс адвокатської етики. Взаємини клієнт - адвокат. Конфлікт інтересів. Етичні аспекти ведення справи клієнта. Конфіденційність в роботі юриста.</p>	<p>Практичні завдання</p>
<p>Тема 4. Діловодство та документування в юридичній клініці</p>	<p>Загальне поняття та значення юридичної техніки. Поняття та види документів правового характеру. Поняття та види документів процесуального характеру. Нормативно-правове забезпечення діловодства та документування. Основні реквізити документів. Вимоги до змісту та форми документа. Етапи складання юридичного документу. Основні правила юридичного письма. Використання термінології. Юридична аргументація: поняття та види. Використання логічних прийомів в процесі створення юридичних документів. Етика юридичного письма. Правила юридичної техніки при укладенні договору. Позовні заяви, претензії, заяви, скарги.</p>	<p>Практичні завдання</p>
<p>Тема 5. Юридичне консультування та інтерв'ювання</p>	<p>Загальні засади юридичної практики в Україні. Консультування як вид юридичної діяльності. Місце юридичних клінік у сфері надання юридичних консультацій. Сутність алгоритму роботи у справі. Підготовка та проведення інтерв'ювання. Поняття та цілі інтерв'ю. Стадії проведення інтерв'ю. Задачі юриста при проведенні інтерв'ю. Етичні аспекти інтерв'ювання. Розробка ефективного плану дій.</p>	<p>Практичні завдання.</p> <p>Практичні завдання.</p>
<p>Тема 6. Отримання інформації та вироблення позиції по справі.</p>	<p>Поняття, види та джерела інформації у справі. Шляхи отримання інформації у справі. Формування справи. Фактори, що впливають на формування позиції у справі. Формування позиції по справі. Етапи формування та реалізації позиції у справі. Порядок досудового врегулювання спору. Основні документи про досудове врегулювання спору, їх значення, реквізити. Альтернативні способи вирішення правових спорів. Медіація в цивільних правовідносинах.</p>	<p>Практичні завдання.</p>

<p>Тема 7. Аналіз матеріалів справи</p>	<p>Методи та принципи аналізу матеріалів справи Етапи аналізу матеріалів справи. Аналіз фактичних обставин справи. Аналіз правової основи. Аналіз доказів. Допустимість та належність доказів. За можливістю використання докази у справі поділяються на: допустимі; недопустимі. За можливістю повного дослідження обставин справи: достатні; недостатні. Класифікація фактичних обставин справи. За ступенем відповідності об'єктивній основі: безспірні (визнані); сумнівні. За спрямованістю процесу доказування: підтверджуючі; спростовуючі; інтерпретаційні.</p>	<p>Практичні завдання.</p>
<p>Тема 8. Методика вирішення галузевих правових питань.</p>	<p>Загальні закономірності вирішення юридичною клінікою галузевих правових питань. Ознайомлення з матеріалами галузевих справ: ознайомлення з інформацією та документами у справі; уточнення питань, які потрібно вирішити.</p>	<p>Практичні завдання.</p>
<p>Тема 9. Консультування клієнта</p>	<p>Характеристика етапу консультування клієнта. Поняття, мета та види консультування клієнта. Види консультування. Підготовка до дачі консультації. Зустріч з клієнтом та роз'яснення йому порядку проведення консультації. Доведення до клієнта можливих варіантів вирішення проблеми, роз'яснення правових наслідків кожного з них та надання допомоги у виборі оптимального рішення. Визначення стратегії та тактики прийнятого рішення</p>	<p>Практичні завдання.</p>
<p>Тема 10. Представництво інтересів клієнта у різних інституціях</p>	<p>Поняття представництва. Поняття процесуального представництва. Процесуальна дієздатність. Представництво інтересів клієнта в органах державної влади та місцевого самоврядування. Представництво інтересів клієнта в підприємствах, установах, організаціях всіх форм власності. Представництво інтересів клієнта в суді. Поняття представництва в судовому процесі. Особи, що можуть бути представниками, їх правовий статус та повноваження в суді.</p>	<p>Практичні завдання.</p>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Обов'язкова:

1. Кравчук, М. Юридична клінічна освіта як ефективний спосіб підготовки правників [Текст] / Микола Кравчук, Ольга Грицан // Актуальні проблеми правознавства. – 2021. – Вип. 2. – С. 42-48.
2. Стандарти діяльності юридичних клінік України, прийняті Асоціацією юридичних клінік України 19 червня 2014 року. URL: <https://legalclinics.in.ua/standarty-diyalnosti-yurydychnyh-klirik-ukrayiny>
3. Савелова Ю. М. Поняття «Юридичної клінічної освіти» в Україні». Актуальна юриспруденція : матеріали юридичної науково-практичної інтернет конференції. URL: https://legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=488%3A060313-06&catid=60%3A1-0313&Itemid=75
4. Дацко К. П., Стець Є. О. Захист прав споживачів фінансових послуг в юридичній клініці. Правова позиція. 2021. № 4. С. 26–32.
5. Міловська Н. В. Юридичні клініки у системі практичної підготовки фахівців у галузі права. Нове українське право. 2021. № 4. С. 144–150.
6. Типове положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України: наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2006 року № 592. Верховна Рада України. Законодавство України.
7. Юркевич І. В. Роль юридичних клінік у підготовці професійних юристів. Актуальні проблеми правознавства. 2020. № 2 (22). С. 131–135.
8. Давлатов Ш. Б. Взаємодія консультанта юридичної клініки з клієнтом під час первинного інтерв'ювання: юридично-психологічний аспект / Ш. Б. Давлатов // Правова позиція. - 2021. - № 4 (33). – С. 21- 25
9. Правнича клінічна освіта в Україні : навчальний посібник / за заг. ред. В.М. Сушенка. Київ : Ваіте, 2020. 274 с.
10. Педагогічні засади якісного проведення юридичними клініками занять street law: український та польський досвід / С.О. Шатрава та ін. Наука і освіта. 2017. № 6. С. 23–30.
11. . Юридичні клініки в Україні: освіта та правова допомога: монографія / М.Т. Лоджук. Одеса: Фенікс, 2015. 328 с
12. Титикало Р. С. Детермінація визначення —правова та юридична допомога в теорії адміністративного права /Р. С. Титикало // Кримський юридичний вісник —Адміністративна реформа та проблеми вдосконалення діяльності правоохоронних органів. Сімферополь, 2008. 320 с.
13. Закон України «Про безоплатну правову допомогу» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, N 51, ст.577
14. Савицький В. Т. Діловодство та архівна справа у вищій школі (локальні нормативно-правові акти): Довідник / Хмельницький ун-т управління та права / Н. Р. Нижник (ред.), В. М. Олуйко (ред.). Хмельницький: ПП Ковальський В. В., 2005. 108.

15. Савчин Т. О. Мова і ділове спілкування: норми, етикет, діловодство: Навч.-метод. посібник для студ. вищ. навч. закл. / Тернопільський держ. технічний ун-т ім. І. Пулюя. Т.: Видавництво ТДПУ, 2002.
  16. Лукашевич В.Г., Шинкаренко І.Р., Куратченко М.В. Практикум зі складання процесуальних документів: навч. посіб. Дніпро: Ліра ЛТД, 2017. 308 с.
  17. Павлик П.М. Процесуальна документація: навч. посіб. / П.М. Павлик, Ж.В.Удовенко, Т.М. Кілічава. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 464 с.
  18. Терела Г.В. Юридична техніка та складання процесуальних документів: навч. посіб. Полтава: ПУЕТ, 2018. 213 с
  19. Цюра В. Суб'єкти представницьких правовідносин. 2017. С. 87-90. URL: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2017/4/20.pdf>
- Цюра В. Концепція представництва в світлі положень сучасного цивільного та цивільного процесуального законодавства України. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2012. № 90. С. 45-49.

Додаткова

1. Нікуліна М. О. Правопросвітницька робота як напрям діяльності юридичної клініки / М. О. Нікуліна, Ш. Б. Давлатов // Правова позиція. - 2021. - № 4 (33). – С. 49 - 53
2. Юркевич І. Роль юридичних клінік у підготовці професійних юристів. Актуальні проблеми правознавства. № 2 (22)/2020. С. 131–135.
3. Хорошковська В. С. Особливості становлення та розвитку юридичної клінічної науки в Україні / В. С. Хорошковська // Правова позиція. - 2021. - № 4 (33). – С. 82 - 87
4. Гуменюк Т. Концепти функціонування сучасної юридичної науки. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 4. С. 188–192.
5. Келеман Р.Ю. Роль юридичної клініки у професійній підготовці майбутніх правознавців. Професійна освіта: теорія, методологія та практика. 2017. № 5. С. 114–127.
6. Практикум з цивільного процесуального права України : Навчальний посібник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів / За заг. ред. І.С. Ярошенко. Київ: ВД Дакор, 2016. 348 с.
7. Перунова О. М. Деякі аспекти документування у процесуальній формі цивільного судочинства. Форум права. 2015. № 1. С. 245–249.
8. Хрестоматія юридичної клінічної освіти [Текст]: Збірка текстів для читання: Навчальний посібник / Авт.–укл. А. О. Галай. – Київ: Асоціація юридичних клінік України, 2011. – С. 293.
9. Лоджук М. Т. Юридичні клініки в Україні: освіта та правова допомога [Текст]: монографія / М. Т. Лоджук. – Одеса: Фенікс, 2015. – С. 143.
10. Прокопець Л.В. Діловодство як складова управлінської діяльності. Економіка та держава. 2017. № 4. С. 61-63.
11. Серета О.Г. Медіація (посередництво) як альтернативний спосіб вирішення трудового спору. Право та інновації. 2017. № 2 (18). С. 38-45
12. Ткачук О.С. Судові та альтернативні способи вирішення приватних юридичних конфліктів: міжнародний досвід і українські перспективи. Науковий Вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2015. № 18. С. 22-25.
13. Загорецька О. Основні етапи проходження вихідного документа. Діловодство та документообіг. 2013. № 9 (32). С. 3-13.

Інформаційні ресурси

14. Офіційний веб-сайт Верховного Суду України. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua/>.
15. Офіційний веб-сайт Інституту проблем законодавства України ім. Ярослава Мудрого. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.legality.kiev.ua/>.

16. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua/uk/index>.
17. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.minjust.gov.ua/>.
18. Інформаційно-пошукова правова система “Нормативні акти України (НАУ)”. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nau.ua>.
19. Асоціація юридичних клінік України . [Електронний ресурс] – Режим доступу <https://legalclinics.in.ua/>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття відповідно до розкладу, вчасно і в повному обсязі. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчально-методичною літературою (бібліотечні фонди і Всесвітня мережі). Пропущені лекційні заняття відпрацьовуються (усна співбесіда). Відпрацьовувати практичні заняття і самостійні завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (Теми 1-10)	60
Підсумковий контроль (залік)	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

